

ACCOUNTANTSVERSLAG 2018

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland Noord

Aan het algemeen bestuur van de
Gemeenschappelijke regeling Regionale
Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord
Postbus 2095
1620 EB Hoorn

Onderwerp:

Accountantsverslag 2018

Datum:

10 april 2019

Kenmerk:

312018013.19.108

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeenschappelijke regeling afgerond. De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 10 april 2019 hebben wij onze controlebevindingen afgestemd met het dagelijks bestuur.

Bij de jaarrekening 2018 hebben wij op 10 april 2019 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2018. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en het management.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

A. Booij RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 15092689

Arjan Sallehart

Tel: 06 15092694

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij.....	2
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole	9
4. Interne beheersing.....	12
5. Overige aangelegenheden.....	15

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 19 oktober 2018 (kenmerk 312018013.18.119) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (hierna: RUD NHN).

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2018 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het vastgestelde controleprotocol

De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). Op 12 december 2018 heeft het algemeen bestuur het "Controleprotocol voor de accountantscontrole van de jaarrekening van de RUD NHN" vastgesteld, waarin de goedkeuringstoleranties ook zijn bevestigd.

De bij onze controle van de jaarrekening 2018 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen:

Goedkeuringstoleranties

Fouten	1% van het totaal van de lasten incl. toevoegingen aan reserves	€ 178.760
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten incl. toevoegingen aan reserves	€ 536.280

In het controleprotocol heeft het algemeen bestuur aangegeven dat de rapporteringstolerantie, zowel voor fouten als onzekerheden, € 50.000 bedraagt.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2018 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan zullen besteden.

- De voortgang en status met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing en de uitgevoerde interne controles.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeenschappelijke regeling.
- Opbrengstverantwoording van materiële opbrengststromen; dat zijn de bijdragen van de gemeenten, de projectbaten en de overige baten.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Betaalproces, vanwege de potentiële (fraude-)risico's.
- Verantwoording WNT (vanwege de complexe wet- en regelgeving).
- Betaalproces, vanwege de potentiële (fraude-)risico's.

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeenschappelijke regeling. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk "interne beheersing".

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn rechtmatig

Op basis van uw normenkader (zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 3 oktober 2018) hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeenschappelijke regeling gecontroleerd. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Op het programma Regio Midden-Holland is daarnaast geen sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Er is derhalve geen sprake van rechtmatigheidsfouten die doorwerken in ons rechtmatigheidsoordeel.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2018.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de RUD NHN. Daarnaast vereisen zij van het dagelijks bestuur het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de RUD NHN zijn uiteengezet in hoofdstuk 4.2 van de jaarstukken 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling'. In de jaarrekening 2018 hebben zich ten opzichte van 2017 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de RUD NHN.

Wij hebben het door het dagelijks bestuur toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2018 van de RUD NHN een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2018 en het resultaat over 2018. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid RUD NHN (vastgesteld door het algemeen bestuur op 3 oktober 2018). Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door het algemeen bestuur wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de leden van het algemeen bestuur ondertekend exemplaar van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeenschappelijke regeling neemt in absolute zin toe

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenschappelijke regelingen, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2018 bedraagt € 961.000 voordelig. Per saldo is tussentijds 404.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2018 € 1.365.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2018	2017
Eigen vermogen per 1 januari	2.114	902
Uitkering aan gemeenten	-/- 480	-/- 174
Subtotaal	1.634	728
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 404	153
Gerealiseerd resultaat	1.365	1.233
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	961	1.386
Eigen vermogen per 31 december	2.595	2.114

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw algemeen bestuur.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 circa 38,7 % van het balanstotaal (2017: 42,3 % van het balanstotaal). In paragraaf 4.2.4 van de jaarrekening geeft het dagelijks bestuur een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2018. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2018 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeenschappelijke regeling ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	18.838	
Totale lasten	17.877	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		961
Af: stortingen in reserves	0	
Bij: onttrekkingen aan reserves	404	
Saldo mutaties reserves		404
Gerealiseerd resultaat		1.365

Concreet betekent dit voor uw gemeenschappelijke regeling het volgende:

De exploitatie over 2018 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 961.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 358.000. Dit is een voordeel van € 1.319.000. Het gerealiseerde resultaat ad € 1.365.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard (Inleiding, 2 en paragraaf 4.3 en 4.4). Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

**Het dagelijks bestuur
kwalificeert het
weerstandsvermogen als ruim
onvoldoende om de
onderkende risico's af te
kunnen dekken**

Het voordelige exploitatieresultaat 2018 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven (paragraaf 4.4.1). Korthedshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De omvang van uw eigen vermogen bedraagt ultimo 2018 circa 38,7% van het balanstotaal (2017 circa 42,3%). De directe weerstandscapaciteit van RUD NHN is daarmee in 2018 afgenomen. In absolute zin is de beschikbare weerstandscapaciteit gelijk gebleven ten opzichte van 2017 (€ 202.000, gelijk aan de omvang van de algemene reserve).

In de paragraaf Weerstandsvermogen heeft u toegelicht dat het benodigde weerstandsvermogen € 475.000 is. Dit bedrag is bepaald op basis van de opgestelde nota weerstandsvermogen. Destijds is een inventarisatie en kwantificering van mogelijke risico's gemaakt. Door deze inventarisatie en kwantificering periodiek te actualiseren, houdt u goed zicht op de risico's en kunt u een goede kwalitatieve beoordeling van uw vermogen maken. Wij adviseren u om de risico-inventarisatie te blijven actualiseren en te kwantificeren.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Er is geen sprake van begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening moet aangeven dat het algemeen bestuur deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij de RUD NHN overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeenschappelijke regeling € 18.396.000 aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 17.877.000 aan werkelijke lasten in 2018. Dit is in totaal een onderschrijding van € 519.000 (2,8 %). Aan baten had uw gemeenschappelijke regeling een bedrag van 18.038.000 begroot na wijziging, tegenover € 18.838.000 aan werkelijke baten in 2018. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 800.000 (4,4 %). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 1.319.000 voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop het algemeen bestuur de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van 2 programma's

(Milieutaken en VTH plustaken). Over het jaar 2018 is op beide programma's geen sprake van een overschrijding van de geraamde lasten, zodat derhalve geen sprake is van een doorwerkend effect op ons accountantsoordeel.

Naast overschrijdingen van lasten, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotings-rechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2018 niet (in materiële zin) voorgedaan.

Geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt van het dagelijks bestuur is dat in uw jaarrekening geen sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht (Vpb) vallen. In de jaarrekening 2018 (paragraaf 4.6) heeft het dagelijks bestuur vermeld dat uw gemeenschappelijke regeling met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen overeengekomen is dat nagenoeg alle taken die door uw omgevingsdienst worden uitgevoerd, zijn voorgeschreven in de wet en daarom zijn vrijgesteld van Vpb.

Wij adviseren de ontwikkelingen inzake Vpb voor overheidsbedrijven en uw eigen Vpb-positie te blijven monitoren, om tegenvallers inzake de Vpb te voorkomen dan wel tijdig te signaleren. Daarnaast adviseren wij u om uw Vpb-positie af te (blijven) stemmen met de belastingdienst.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 189.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenschappelijke regelingen het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2018 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

Bij de controle van de WNT-verantwoording 2018 stelden wij wel vast dat geen sprake was van (zichtbare) interne controle op de opgestelde WNT-verantwoording. Wij adviseren u dat voortaan wel te doen.

Europese aanbestedingsregels

Inhuur van personeel

De kosten van ingehuurd personeel voor het uitvoeren van de operationele werkzaamheden vormen een belangrijk deel van uw exploitatie. De inhuur vindt plaats bij een beperkt aantal detacheringsbureaus. Het gaat daarbij echter om individuele (niet gelijksoortige) opdrachten. De inhuur voldoet momenteel aan de Europese aanbestedingsregels.

Wij zien overigens wel een risico: In aantal gevallen is personeel ingehuurd voor een beperkte looptijd, maar is de looptijd meerdere keren verlengd. Door het verlengen van opdrachten wijzigt ook de geraamde opdrachtwaarde van deze opdrachten, waardoor mogelijk alsnog Europees aanbesteed zou moeten worden in de toekomst. Wij adviseren u te onderzoeken of de overeenkomsten inzake inhuur van personeel voor langere periode in toekomstige jaren nog voldoen aan de gestelde eisen in de Aanbestedingswet 2012.

Wij hebben begrepen dat u inmiddels onderzoekt of het mogelijk en wenselijk is een raamovereenkomst aan te gaan met de betreffende detacheringsbureaus. Hierbij dient u wel rekening te houden met de eisen die worden gesteld aan een raamovereenkomst in het kader van de Aanbestedingswet 2012. Raamovereenkomsten kunnen zowel vanuit aanbestedingsoogpunt (één aanbesteding) als financieel oogpunt (gunstigere voorwaarden) voordelen voor u hebben.

Overigens kan het meermaals verlengen van opdrachten zoals nu gebeurt ook een aanwijzing zijn dat u (sterk) afhankelijk aan het worden bent van een beperkt aantal leveranciers voor producten en diensten, omdat u niet meer in staat bent om van leverancier te veranderen zonder substantiële omschakelingskosten of ongemak (zogenaamde “vendor lock-in”). Wij adviseren u in de evaluatie van het inhuurbeleid dit aspect ook mee te wegen.

Raming softwarepakket HRM

In 2013 heeft u licenties aangeschaft voor een softwarepakket HRM voor het voeren van de salarisadministratie op basis van een overeenkomst voor een periode van drie jaar met telkens een stilzwijgende verlenging van één jaar.

Inmiddels is het aantal licenties in de afgelopen jaren toegenomen. Wij adviseren u om te onderzoeken of de overeenkomst, gelet op de toename van het aantal licenties, nog voldoet c.q. blijft voldoen aan de gestelde eisen in de Aanbestedingswet 2012.

Afgrenzing

Wij constateerden dat de factuur voor het vierde kwartaal 2018 voor de ICT-diensten van de gemeente Alkmaar in eerste instantie verantwoord was als kosten in 2019. Het gaat om een bedrag van circa € 125.000. Dit is niet terecht en daarom is dit bedrag alsnog in de kosten en schulden in de jaarrekening 2018 verwerkt.

De RUD NHN voerde de (onjuiste) systematiek van het verantwoorden van de kosten van het vierde kwartaal van enig jaar in het daarop volgende jaar tot nu toe steeds toe. Dat betekent dat de kosten van het vierde kwartaal 2017 ook in 2018 verwerkt zijn. Omdat de jaarrekening 2017 niet meer gewijzigd kan worden, kon dit niet meer hersteld worden. Dit betekent dat u in de jaarrekening 2018 (eenmalig) een extra last heeft van circa € 125.000. Dit bedrag wordt overigens weer gecompenseerd in het jaar waarin de overeenkomst met Alkmaar eindigt.

Wij vragen ook in breder verband uw aandacht voor de juiste toepassing van de jaarafgrenzing. In de jaarrekening 2018 is per saldo nog voor een bedrag van circa € 330.000 aan lasten uit voorgaande boekjaren opgenomen. Dit zou eigenlijk niet moeten voorkomen.

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Naar aanleiding van de controle 2018 hebben wij op 29 januari 2019 in onze managementletter (kenmerk 312018013.19.024) onze bevindingen gedeeld met het dagelijks bestuur en de directie. De kernboodschappen die wij het dagelijks bestuur en directie hebben meegegeven uit onze interim-controle 2018 zijn:

- De interne beheersing van de RUD NHN moet zich verder door ontwikkelen. Een actueel intern controleplan kan hier sturing aan geven. Voor 2019 adviseren wij u om de verbijzonderde interne controle (VIC) tijdig op te pakken en uit te voeren. Wij hebben daarbij de volgende adviezen:
  - Actualiseer de scoping en de procesbeschrijvingen tijdig en voer voorafgaande aan het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle met en namens het MT een risicoanalyse uit en bepaal wat in de meest relevante processen “mis kan gaan”. Leg dit vast in het (te actualiseren) intern controleplan.
  - Stem de risico's tijdig af met de accountant en bepaal samen met de accountant de vervolgstappen.
  - Maak een goede planning en voer de verbijzonderde interne controle gespreid over 2019 uit. Bewaak het behalen van deze planning.
  - Overleg met de externe accountant over de wijze van vastleggen van de uitgevoerde werkzaamheden (mede op basis van de eerste ervaringen in 2018).
  - Evalueer de geconstateerde fouten en andere constatering tegen het licht van de initiële risicoanalyse.

- Extrapoler de mogelijk gevonden fouten en eventuele onzekerheden en stem deze in een periodiek overleg met ons af, om verrassingen bij de jaarrekeningcontrole te voorkomen.
  - Gebruik de bevindingen om de proceseigenaren verbeteringen in het proces aan te laten brengen of herstelmaatregelen te treffen.
- Op het gebied van risicomanagement worden stappen gemaakt. Frauderisico's moeten hierin echter explicieter aandacht krijgen en moeten worden meegenomen in de periodieke communicatie tussen dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. Voor 2018 moest de frauderisicoanalyse nog geactualiseerd worden. Ook is de verbinding tussen de door het dagelijks bestuur opgezette (fraude-)risicoanalyse en de VIC een aandachtspunt.
  - Bij onze evaluatie van de IT-omgeving constateerden wij dat in 2018 nog geen interne controle was uitgevoerd op de verbetering van uw IT-omgeving. Wij adviseren om tevens de beoordeling van de IT general controls op te nemen in de scope van de verbijzonderde interne controle. Op basis van de conclusies vervolgens kan de impact op de verder uit te voeren controles bepaald worden.
  - Stel een rapportage op waarmee de realisatie van aanbevelingen uit de interne controle en de accountantscontrole gemonitord kan worden. Bewaak de voortgang van deze realisatie, door de rapportage periodiek op de agenda van het bestuur te zetten.
  - Bij het autoriseren van facturen wordt onvoldoende zichtbaar gemaakt of en zo ja op welke wijze de controle van de prestatielevering is uitgevoerd. Wij hebben het dagelijks bestuur geadviseerd om het beleid rondom het vaststellen van de prestatielevering te heroverwegen. Met een meer risico-gerichte benadering rond de verplichte vastlegging van documentatie voor de prestatielevering kan deze wellicht relevanter en effectiever kan zijn. Hiervoor dienen dan wel duidelijke richtlijnen te worden opgesteld en gecommuniceerd met uw medewerkers.
  - Mutaties in het crediteurenstambestand worden ingevoerd door de medewerkers van financiële administratie. Wij stelden vast dat het mogelijk dat een mutatie in het crediteurenstambestand wordt doorgevoerd, zonder dat er een (zichtbare) controle door een andere medewerker op de juiste en rechtmatige verwerking van deze mutaties uitgevoerd wordt. Wij hebben het dagelijks bestuur geadviseerd om deze controles zichtbaar te (gaan) maken.
  - De interne controle op de rechtmatigheid van (Europese) aanbestedingen is laat uitgevoerd. Hierdoor heeft u gedurende het jaar onvoldoende zicht of de aanbestedingen rechtmatig zijn geweest. Elders in dit accountantsverslag zijn wij hier nader op in gegaan.

- Naast de dienstverlening en de VTH-Plustaken, voert uw gemeenschappelijke regeling (op verzoek van de deelnemende gemeenten) extra taken uit. Deze extra taken worden op basis van daadwerkelijk gerealiseerde uren afgerekend met de afnemers. De volledigheid van de verantwoorde opbrengst wordt niet zichtbaar gecontroleerd, bijvoorbeeld door het leggen van verbanden tussen de door uw medewerkers verantwoorde uren en de gefactureerde omzet voor extra taken. Overigens is het in dit verband uiteraard wel van belang dat de onderliggende urenadministratie onderhevig is aan maatregelen van interne controle (volledige verantwoording van uren en (zichtbare) autorisatie hiervan).
- Bij de interim controle stelden wij vast dat verkeerde bedragen voor uitvoeringsprogramma's zijn gefactureerd. Dit is nadien intern geconstateerd en vervolgens gecorrigeerd (met een creditnota). De correctieboeking die gemaakt is, is echter verantwoord op een andere grootboekrekening dan waar in eerste instantie de (onjuiste) opbrengst verantwoord was. De opbrengstverantwoording in uw (tussentijdse) rapportages is derhalve op detailniveau (productniveau) niet juist. Deze omissie is in de jaarrekening overigens gecorrigeerd. Wij hebben het dagelijks bestuur geadviseerd om periodiek, bijvoorbeeld bij het afsluiten van perioden, de juistheid van de verantwoorde opbrengsten die geboekt zijn op de diverse grootboekrekeningen vast te stellen.
- Uw gemeenschappelijke regeling ontvangt subsidies van derden (waaronder de provincie), waarover u verantwoording moet afleggen inzake de bestedingen daarvan. Bij de interim controle stelden wij (bij toeval) vast dat uw dagelijks bestuur voor één subsidie voor 1 april 2019 verantwoording moest af te leggen. De (integrale) projectverantwoordelijkheid voor de beheersing van subsidies is belegd bij medewerkers in de organisatie. Er is geen sprake van een centrale sturing en bewaking (bijvoorbeeld op basis van een intern bijgehouden subsidieregister, wat waarborgt dat uw gemeenschappelijke regeling tijdig voldoet aan uw verplichtingen. Door het ontbreken van een centraal bewakingsmechanisme was het dagelijks bestuur niet op de hoogte van de verantwoordingsverplichting. Doordat deze verantwoordelijkheid bij één medewerker is belegd en de afspraken niet centraal vastliggen, bestaat het risico dat u subsidie gelden misloopt. Wij adviseren u derhalve aan om een zogenaamd "subsidieregister voor inkomende subsidies" op te stellen waarin alle deadlines en subsidievoorwaarden (per inkomende subsidie) worden opgenomen. Wij raden u aan om dit centraal vast te leggen, zodat de controllers in ieder geval op de hoogte zijn van de inkomende subsidies.

Aanvullende hebben we nog de volgende opmerking:

Wij hebben geconstateerd dat het mogelijk is om achteraf nog rechtstreeks te muteren in reeds gemaakte, verwerkte en gecontroleerde boekingen en dat dit in het boekjaar 2018 ook plaatsgevonden. Hierdoor vervaagt het administratieve spoor. Mutaties dienen in een administratie te worden doorgevoerd door afzonderlijke correctieboekingen. Wij adviseren u, indien mogelijk, een functie in de financiële administratie AFAS te laten inbouwen zodat het niet meer mogelijk om te muteren in boekingen.

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het dagelijks bestuur

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het dagelijks bestuur en de medewerkers van de RUD NHN de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het dagelijks bestuur ontvangen

Wij hebben namens het dagelijks bestuur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

De RUD NHN is, nu de financiële middelen beschikbaar gesteld zijn, gestart met de uitvoering van het Masterplan ICT 2017-2021. De komende jaren zal dit uw IT-landschap aanzienlijk moderniseren en moeten versterken. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn tot nu toe geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het management van RUD NHN, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken. Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de RUD NHN in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen het algemeen bestuur of de auditcommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de RUD NHN, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de RUD NHN of een bij de RUD NHN betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

Controle financiële verantwoording Impuls Omgevingsveiligheid 2018

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de RUD NHN in 2018 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Geen resterende (materiële) getrouwheidsfouten en onzekerheden	n.v.t.	n.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	n.v.t.	n.v.t.
<i>Rechtmatigheidsfout vanuit externe regels:</i>		
Geen resterende (materiële) rechtmatigheidsfouten en onzekerheden	n.v.t.	n.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	n.v.t.	n.v.t.

Wij hebben van het dagelijks bestuur een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het dagelijks bestuur bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn.

Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties (in toelichtingen en teksten) doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.